

The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow

18-19 november 2014



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

## • بررسی نقش کتابداران و متخصصان اطلاع رسانی در پژوهش های پزشکی: مطالعه موردی بر روی دانشگاه علوم پزشکی زابل در سال 1393

• دکتر زهراسپهری

• متخصص داخلی ، استادیار و هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی زابل

• فروزنده فیروزکوهی مقدم

• دانشجوی کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی. رئیس کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی زابل

• علیرضا سرگزی

• دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زابل

• مرتضی سالارزایی

• دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زابل

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

- در جهان امروز فعالیت های پژوهشی و تولید علم حرف اول را در توسعه و پیشرفت یک کشور می زند زیرا در جهان امروز جنگ علمی جایگزین جنگ نظامی شده است و هر روز شیوه های نوینی در زمینه ی روش های پژوهشی به وجود می آید و جایگزین شیوه های سنتی می شود. کتابداران و متخصصین اطلاع رسانی در این زمینه باید فعال و پویا باشند و پژوهشگران را در فرایند داده های پژوهشی راهنمایی کنند .
- با توجه به اینکه حیطه های مختلفی در زمینه ی پژوهش و تحقیق وجود دارد کتابداران و متخصصین مربوطه باید در تمام زمینه ها آگاهی داشته باشند و علاوه بر آن کتابداران باید دارای مهارت های (1) جست و جوی ماهرانه (2) تحلیل گر اطلاعات (3) ارائه نتیجه گیری (4) ارزیابی متون (5) تهیه گزارش باشند

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

- با توجه به بحث آماری بودن این پژوهش اعضای تیم پژوهشی روش پیمایشی را استفاده کردند. با استفاده از فهرست اسامی تمامی کتابداران دانشکده های مختلف و فهرست اسامی تمام اساتید و دانشجویانی که در زمینه پژوهش دارای فعالیت بودند ( 50 پژوهشگر شامل: 20 دانشجو و 30 استاد) و ابزار گردآوری اطلاعات پژوهشگر در این پژوهش دو پرسشنامه ی محقق ساخته بوده است که با استفاده از نظرات اساتید مربوطه به تایید رسیده است و به شکل حضوری در بین جامعه ی آماری توزیع شده است. ضریب الفای کرونباخ در دو پرسشنامه ی پژوهشگر و کتابدار به ترتیب 71% و 79% بدست آمده است که این پرسشنامه توسط 50 پژوهشگر (20 دانشجو و 30 استاد) و 15 کتابدار کامل گردید.

- داده ها پس از جمع آوری وارد نرم افزار spss21 شد و این نتایج بدست آمد.

The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow

18-19 november 2014



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

یافته ها:

از 65 نفر 61 نفر (84/93 درصد) به پرسشنامه ها پاسخ دادند که 15 نفر کتابدار (100درصد) ، 29 نفر از اساتید و 17 نفر دانشجوی پژوهشگر تکمیل گردید

جدول 1: توزیع فراوانی پاسخگویان به تفکیک جنسیت

پاسخگو	عضوهیات علمی		دانشجو		کتابدار		جمع	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
جنس								
مرد	۱۸	۶۲٪	۷	۴۱٪	۱	۰.۶٪	۲۶	۴۲٪
زن	۱۱	۳۸٪	۱۰	۵۹٪	۱۴	۹۴٪	۳۵	۵۸٪
جمع	۲۹	۱۰۰٪	۱۷	۱۰۰٪	۱۵	۱۰۰٪	۶۱	۱۰۰٪

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

با توجه نمودار 1 میزان آشنایی کتابداران و پژوهشگران با منابع چاپی و الکترونیکی نیز مورد ارزیابی قرار گرفت که هر 15 کتابدار (100%) با منابع چاپی آشنایی کامل داشتند اما تنها 8 کتابدار (53%) با منابع الکترونیکی آشنایی داشتند. میزان آشنایی دانشویان با منابع چاپی 35% (6 نفر) و با منابع الکترونیکی 11% (2 نفر) بود. 23% (4 نفر) نیز بیان داشتند که به میزان خیلی کمی با منابع چاپی و الکترونیکی آشنایی دارند. میزان آشنایی اساتید با منابع چاپی 86% (20 نفر) و میزان آشنایی با منابع الکترونیکی 58% (17 نفر) بود. 20% (6 نفر) از اساتید اعتقاد داشتند که آشنایی نسبتا کاملی با منابع چاپی و الکترونیکی دارند.

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow

18-19 november 2014



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

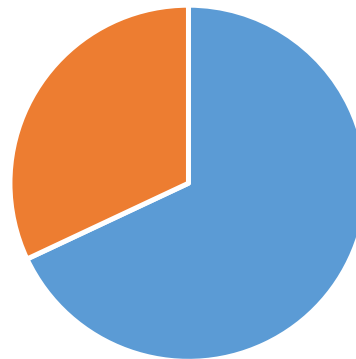
آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

با توجه به نمودار 2 میزان تمایل به درخواست کمک از کتابداران در انجام پژوهش نیز مورد بررسی قرار گرفت. هر 15 کتابدار تمایل کمک به پژوهشگران در امر پژوهش را داشتند اما فقط ۶۸٪ (۴۲ نفر) از پژوهشگران تمایل به کمک گرفتن از کتابداران در انجام فرایند پژوهش را داشتند

نمودار ۲: میزان تمایل به درخواست کمک از کتابداران در انجام پژوهش

میزان تمایل پژوهشگران در کمک گرفتن از کتابداران در امر پژوهش



بله ■ خیر ■

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

با توجه به نمودار 3 دلایل عدم درخواست کمک پژوهشگران از کتابداران در پیشبرد تحقیقات از دیدگاه خود پژوهشگران نیز مورد بررسی قرار گرفت. 25 نفر از پژوهشگران (5/41%) آشنایی کم با خدمات مرجع و اطلاع رسانی کتابخانه و کتابداران، 20 نفر (7/32%) استفاده از سایر موارد برای رفع نیاز اطلاعاتی، 6 نفر (0/09) دسترسی کم به کتابدار و 10 نفر (8/16) کمبود وقت کتابدار را به عنوان دلایل عدم کمک از کتابداران در انجام فرایند پژوهش بیان کردند.



The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow

18-19 november 2014



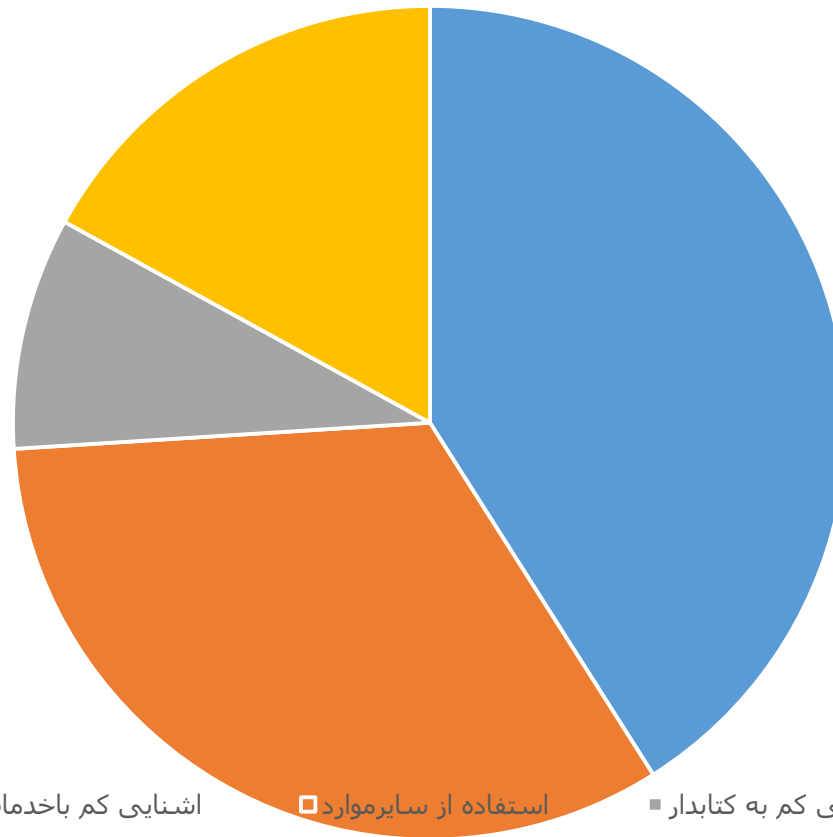
نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

دلایل عدم درخواست کمک پژوهشگران از کتابداران از دیدگاه پژوهشگران



*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

با توجه به نمودار 4 دلایل عدم درخواست کمک پژوهشگران از کتابداران در پیشبرد پژوهش از دیدگاه کتابداران نیز مورد بررسی قرار گرفت. 9 نفر (60/0) از کتابداران عدم اطلاع پژوهشگران از توانایی کتابداران و درخواست کمک از آن ها، 3 نفر (20/0) آشنایی کم پژوهشگران با خدمات مرجع و اطلاع رسانی کتابخانه، 2 نفر (13/0) دانش کم کتابداران در زمینه پژوهش، 1 نفر (06/0) کمبود وقت برای راهنمایی پژوهشگران رابه عنوان دلایل عدم درخواست کمک پژوهشگران از کتابدار بیان کردند.

The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow

18-19 november 2014



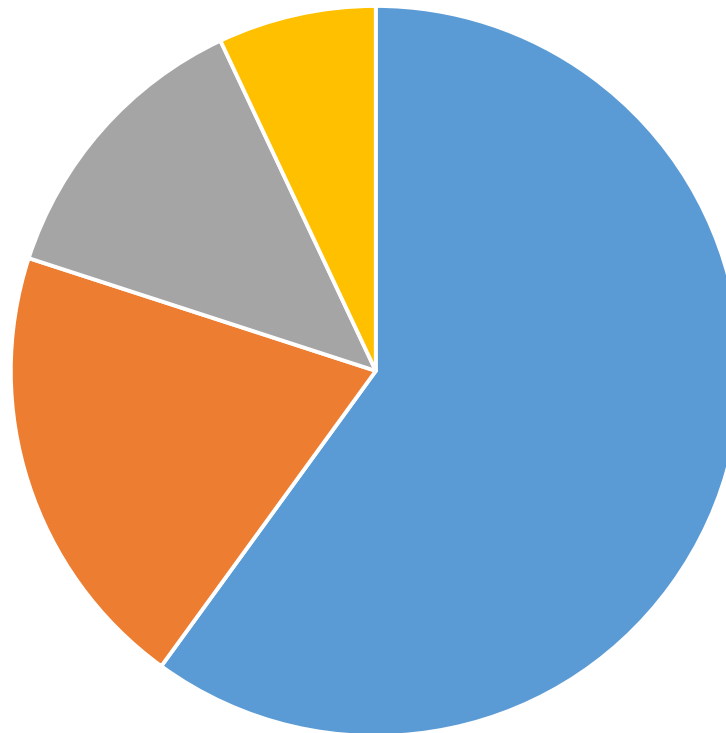
نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

دلایل عدم درخواست کمک پژوهشگران از کتابداران از دیدگاه کتابداران



- اشنایی کم با خدمات مرجع و اطلاع رسانی کتابخانه
- عدم اطلاع پژوهشگران از توانایی کتابداران در زمینه پژوهش
- کمبود وقت برای راهنمایی پژوهشگران
- دانش کم کتابدار در زمینه پژوهش

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

## بحث و نتیجه گیری:

تجزیه تحلیل پرسشنامه های تکمیل شده توسط پژوهشگران حاکی از این واقعیت بود که (6/26%) از کتابداران کم تر از 4 مقاله داشتند ، شاید بتوان گفت این افراد آشنایی کامل با فرایند پژوهش و روش های پژوهش را ندارند. احتمالاً یکی از دلایل عدم مراجعه پژوهشگران به کتابداران باشد.

در مرحله جمع آوری اطلاعات بیش ترین میزان کمک را پژوهشگران از کتابداران داشتند و در مرحله تعیین موضوع تحقیق پژوهشگران کم ترین کمک را از کتابداران گرفته بودند. کتابداران باید به عنوان یکی از اعضای تیم پژوهش ، منبع و راهنمای با ارزش ، در انتخاب پایگاه های کتاب شناختی ، برنامه ریزی ، جست و جو ، پیشنهاد دهنده راه حل برای یافتن منابع و بازنگری نتایج جست و جو به حساب آیند. میزان آشنایی کتابداران با منابع الکترونیکی تنها 20% درصد بود که لازم است با برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزشی میزان توانایی و آشنایی کتابداران در استفاده از مراجع و منابع الکترونیکی افزایش یابد.

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

(41/5%) از پژوهشگران و 20% از کتابداران آشنایی کم با خدمات مرجع و اطلاع رسانی کتابخانه و 60% از کتابداران عدم اطلاع پژوهشگران از توانایی کتابداران را دلیل عدم درخواست کمک از کتابداران می دانستند. کمک کتابداران به پژوهشگران در امر پژوهش باعث می شود که پژوهشگران بجای استفاده از کانال های دیگر اطلاعاتی، کتابخانه و کتابداران را به عنوان مکان مرجع دانش و اطلاعات قلمداد کنند. بکارگیری کتابدارانی که متخصص موضوعی و واجد مهارت های لازم در پیشبرد تحقیقات هستند در بخش های مختلف مرجع و اطلاع رسانی کتابخانه استفاده شوند. میزان درخواست کمک از کتابداران و میزان مفید بودن این کمک حاکی از تعامل اندک وضعیت کتابداران با پژوهشگران است درحالی که خود کتابداران درخواست کمک از آن ها را مفید تلقی می کنند. باطنی و همکاران بیان کردند که بیش از 80% مجریان طرح های پژوهشی اظهارداشتند که حضور کتابداران و متخصصان اطلاع رسانی در تیم های تحقیقاتی لازم است.

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

- اتکینسون و فیگورا نیز دریافتند دانشجویان ترجیح می دهند به جای کمک گرفتن از کتابدار ، از همکلاسی های خود کمک بگیرند ، بنابراین لازم است دوره های بازآموزی مداوم و مکرر برگزار شود و پژوهش های دیگر ، عوامل دیگر در ایجاد انگیزه در کتابداران و رضایت شغلی آن ها را بررسی کنند و از نتایج بررسی ها برای بهبود این وضعیت استفاده شود.

*The First National Congress of Libraries and  
Information Center in Medical Universities  
Pathology & Treatment of Information Flow*

*18-19 november 2014*



نخستین همایش ملی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

دانشگاه های علوم پزشکی

آسیب شناسی و آسیب زدایی جریان اطلاعات

۲۸-۲۷ آبان ماه ۹۳

با سپاس از توجه شما عزیزان